

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในสภาพเศรษฐกิจของประเทศปัจจุบัน ต้องการเงินทุนที่จะนำไปพัฒนาประเทศอยู่มาก ทั้งจากแหล่งเงินทุนภายในและภายนอกประเทศ แต่การพึ่งพาเงินจากต่างประเทศทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้นจึงควรหันมาพึ่งพาเงินออมภายในประเทศเพื่อ ความเจริญเติบโตที่ยั่งยืนมากกว่า โดยเงินออมภาคครัวเรือนนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการ กระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ถึงปัจจัยที่สำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นตัวกำหนดการออมภาคครัวเรือนในเขตเมืองและเขต ชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 400 ครัวเรือน เพื่อประมาณค่าเงินออมของแต่ละเขต โดยนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอย โดยมีปัจจัยสำคัญที่อธิบายการออม ประกอบด้วย รายได้จากการทำงาน รายได้จากทรัพย์สิน ทรัพย์สินทั้งสิ้น หนี้สินทั้งสิ้น อายุของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน และระดับ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างเขตเมืองซึ่งใช้ พื้นที่อำเภอเมืองเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง และเขตชนบทโดยใช้พื้นที่อำเภอจอมทองเป็นตัวแทน กลุ่มตัวอย่าง ส่วนการรูปแบบการออมภาคครัวเรือนในเขตเมืองและเขตชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน 400 ครัวเรือน นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. หัวหน้าครัวเรือนในเขตเมือง มีอายุเฉลี่ย 45.77 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มี การศึกษาระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว รองลงมารับราชการ โดยรายได้จากการทำงานเฉลี่ย 594,649.03 บาทต่อปี และรายได้จากทรัพย์สิน เฉลี่ย 13,285.00 บาทต่อปี ส่วนหัวหน้าครัวเรือนในเขตชนบท ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-60 ปี โดยที่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีอาชีพหลักคือเกษตรกร รองลงมารับราชการ โดยมีรายได้จากการทำงานเฉลี่ย 300,478.05 บาทต่อปี และมีรายได้จาก ทรัพย์สินเฉลี่ย 2,076.33 บาทต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายได้ของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเมืองค่อนข้าง สูง เมื่อเปรียบเทียบกับหัวหน้าครัวเรือนในเขตชนบท

2. จากการศึกษาความมั่งคั่งของครัวเรือน พบว่าครัวเรือนในเขตเมือง มีทรัพย์สินทั้งสิ้น เฉลี่ย 5,399,980.00 บาท และหนี้สินเฉลี่ยทั้งสิ้น 472,535.00 บาท ส่วนครัวเรือนในเขตชนบท มี ทรัพย์สินทั้งสิ้นเฉลี่ย 1,499,581.00 บาท ในขณะที่มีหนี้สินทั้งสิ้นเฉลี่ย 243,933.77 บาท

3. คร่าวเรือนในเขตเมืองมีเงินออมเฉลี่ย 62,159.10 บาท โดยส่วนใหญ่หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวจะมีเงินออมสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ และส่วนใหญ่นิยมฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์สูงสุด โดยมีเหตุผลคือ ความสะดวกในการติดต่อและมีความมั่นคง รองลงมาเป็นการออมเงินโดยการทำประกันชีวิต โดยมีเหตุผลคือได้รับสิทธิประโยชน์อื่นๆ นอกจากดอกเบี้ย ในขณะที่ครัวเรือนในเขตชนบท มีเงินออมเฉลี่ยเพียง 6965.15 บาท ซึ่งน้อยกว่าเงินออมในเขตเมืองมาก โดยที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร นิยมฝากเงินไว้กับธนาคารออมสิน โดยมีเหตุผลคือ มีความมั่นใจว่าจะได้รับเงินคืนแน่นอนและติดต่อได้สะดวก รองลงมานิยมฝากเงินโดยการฝากไว้กับสหกรณ์และการซื้อหุ้นสหกรณ์ โดยมีเหตุผลคือ การได้รับสิทธิประโยชน์อื่นๆ นอกจากดอกเบี้ยและมีความมั่นคงทางการเงิน

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมในเขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ รายได้จากการทำงาน รายได้จากทรัพย์สิน อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการออม ส่วนหนี้สินทั้งสิ้น มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม โดยมีสมการประมาณเงินออมในเขตเมือง มีดังนี้

$$S_{urban} = -66,157.80 + 0.125Y_{1i} + 0.588Y_{2i} - 0.013DEBT_i + 870.253AGE_i + 20,399.715EDU_i$$

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมในเขตชนบท จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ รายได้จากการทำงาน รายได้จากทรัพย์สิน อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการออม ส่วนหนี้สินทั้งสิ้น และจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม โดยมีสมการประมาณเงินออมในเขตชนบท มีดังนี้

$$S_{rural} = 2,991.380 + 0.005Y_{1i} + 0.247Y_{2i} - 0.002DEBT_i + 59.501AGE_i - 464.553DR + 1602.203EDU_i$$

6. การประมาณเงินออมในเขตเมือง พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงาน 300,001-500,000 บาทต่อปี มีรายได้จากทรัพย์สินน้อยกว่า 10,000บาทต่อปี มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท ส่วนการประมาณเงินออมในเขตชนบทพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงาน 100,001-300,000 บาทต่อปี ขณะที่ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้จากทรัพย์สิน และมีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากสมการประมาณการออมในเขตเมืองและเขตชนบท จังหวัดเชียงใหม่ นั้น จะเห็นได้ว่า มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออมหลายปัจจัย ได้แก่ รายได้จากการทำงาน รายได้จากทรัพย์สิน หนี้สินทั้งสิ้นของครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยแต่ละปัจจัยส่งผลกระทบต่อการออมแตกต่างกัน โดยมีค่าประมาณเงินออมในเขตเมือง มีค่าเท่ากับ 70,073.95 บาท และเงินออมในเขตชนบท มีค่าเท่ากับ 7,994.576 บาท จะเห็นว่าเงินออมแตกต่างกันถึง 62,079.374 โดยที่ปัจจัยจำนวนผู้พึ่งพิง เป็นปัจจัยที่ส่งต่อการออมเฉพาะในเขตชนบท เนื่องจากอาชีพหลักของเขตชนบทส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร สมาชิกในครัวเรือนช่วยเหลือกันในการทำเกษตร ส่วนใหญ่จึงมีรายได้จากการเกษตรเพียงอย่างเดียว ซึ่งรัฐควรเข้าไปส่งเสริมวางแผนดำเนินนโยบายสร้างงานสร้างอาชีพในเขตชนบทให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนเขตชนบท

สำหรับปัจจัยระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน จะเห็นได้ว่าหัวหน้าครัวเรือนในเขตเมืองที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีเงินออมถึง 20,399.715 บาทต่อปี ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนในเขตชนบทที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีเงินออมเพียง 1,602.203 บาทต่อปีเท่านั้น เนื่องมาจากประชากรที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตชนบท ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานตรงกับสาขาที่เรียนจบไป เนื่องจากหางานที่ตรงกับสาขาที่เรียนยาก เมื่อศึกษาจบจึงย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมเพื่อช่วยเหลืองานในครอบครัว ดังนั้นภาครัฐจึงควรส่งเสริมให้เปิดกิจการที่หลากหลายขึ้นในพื้นที่เขตชนบท เพื่อเป็นทางเลือกในการทำงานแก่บุคลากรให้มีโอกาสได้ทำงานที่ตรงกับสาขาที่จบ และอีกประเด็นหนึ่งสำหรับระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนคือ เมื่อหัวหน้าครัวเรือนได้รับการศึกษาสูงขึ้นระดับปริญญาตรี ส่งผลให้มีการออมมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาต่ำกว่า ดังนั้นภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้คนในชนบทได้มีโอกาสในการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีเงินเหลือเก็บออมมากขึ้น

สำหรับรูปแบบการออมเงินของครัวเรือนพบว่า ครัวเรือนเขตเมือง มีทางเลือกที่จะออมเงินหลากหลายกว่าครัวเรือนในเขตชนบท แต่จะนิยมที่จะออมเงินโดยฝากธนาคารพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือการทำกรมธรรม์ประกันชีวิต เนื่องจากการทำประกันชีวิตได้รับผลประโยชน์อื่น ๆ นอกจากดอกเบี้ย เช่น ได้รับความคุ้มครองในชีวิต การนำเบี้ยประกันไปหักลดหย่อนภาษีได้ ดังนั้น ภาครัฐควรกำกับดูแลนโยบายแก่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทประกันต่างๆ ให้มีความเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและบริหารงานอย่างโปร่งใส เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับประชาชนในการฝากเงิน

ส่วนครัวเรือนในเขตชนบทนิยมฝากเงินกับธนาคารออมสินและซื้อหุ้นสหกรณ์หรือฝากเงินไว้กับสหกรณ์ ดังนั้นรัฐบาลควรมินโยบายที่จะกำกับดูแลธนาคารออมสินและสหกรณ์ให้มีความพร้อมที่ให้บริการ มีความ โปร่งใส และดูแลสถานะทางการเงินของธนาคารและสหกรณ์ให้มีความมั่นคง เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับประชาชน

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการสำรวจเรื่องทรัพย์สินทั้งสิ้นของครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามมักไม่บอกมูลค่าทรัพย์สินแท้จริง เนื่องจากความไม่ไว้วางใจว่าจะนำข้อมูลไปใช้ในทางอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสำรวจทรัพย์สินในรูปของทองคำและเครื่องประดับต่างๆ ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามมีการตอบข้อมูลในส่วนนี้น้อยมาก

2. ควรหาตัวแปรอื่นๆที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการประมาณเงินออมของครัวเรือน นอกเหนือจากตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์เพิ่มในสมการเพื่อที่จะได้ค่าจากการประมาณที่ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น เช่น จำนวนสินค้าฟุ่มเฟือย มรดกที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น